

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ-ДОБРИЧ**

гр. Добрич-9300, ул. Св. св. Кирил и Методий № 57, тел.: 600 614, факс: 600 692
e-mail: rzi-dobrich@bergon.net

Изх. № РД-4594/07.12.2012 г.

**ДО
Г-Н ЖЕЛЯЗКО ЖЕЛЯЗКОВ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ
УЛ. НЕЗАВИСИМОСТ № 5
ГР. ДОБРИЧ 9300**

На Ваш Изх. №РЗ-02-2309/03.12.2012 г.

Относно: изготвяне на информация за състоянието на трудовия травматизъм и професионалната заболяемост в област Добрич през 2011 г. и предприети действия, свързани със спазването на трудовото и осигурителното законодателство във връзка с предстоящо заседание на Областния съвет по условията на труд

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЖЕЛЯЗКОВ,

Здравето на населението в трудоспособна възраст е един от приоритетите в здравната политика и в здравната стратегия на страната. Ранното откриване на здравните проблеми и рисковите фактори, които ги обуславят, създава реални предпоставки за опазване и възстановяване на здравето на работещите. Оценката на здравното състояние е от изключително голямо значение, тъй като това позволява да се определят здравните потребности и да се планират и осъществят необходимите медицински услуги.

Изготвеният анализ на общата заболяемост е съгласно изискванията на Приложение №5 за минималните изисквания към съдържанието на обобщения анализ на здравното състояние на работещите от Наредба № 3 (ДВ бр. 14/2008 г.) за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина.

Заболеваемостта с временна неработоспособност (ЗВН), като интегрален показател е една от най-важните характеристики за здравословното състояние на работещите, имаща големи икономически измерения, свързани със загубата на работни дни. Заболяванията не означават само отсъствия от работа и икономически загуби. Те отразяват и състоянието на опазване здравето на работното място във фирмата, затова ЗВН трябва да бъде преценявана и анализирана винаги като здравен проблем.

Факторите на работната среда и трудовия процес са различни за отделните професионални групи и най – често се свеждат до:

- принудителна работна поза/правостояща работна поза/предимно седяща/приведена раб. поза;
- динамично и/или статично физическо натоварване;
- натоварване на гръбначния стълб, горни и долни крайници;
- вдигане и пренасяне на тежести;
- ръчен труд;
- работа на височина;
- риск от падане от височина;
- въздействие на шум и вибрации;
- въздействие на прах в работната среда;
- неблагоприятни климатични условия – работа на открито;

- риск от токов удар;
- опасност от нараняване и травматизъм от движещи се елементи на производственото оборудване;
- работа при неблагоприятен микроклимат (ниски температури под 10⁰ С, повишена влажност на въздуха, висока температура);
- зрително напрежение;
- токсично действие на различни химични вещества и смеси;
- експозиция на биологични фактори;
- сменен режим на работа;
- напрежение на гласовия апарат;
- нервно–психично, психо – емоционално и нервно – сензорно напрежение;
- организационна и рутинна работа без възможност за разнообразни дейности

Настоящият анализ се изготвя с цел проследяване и оценка на здравното състояние във връзка с условията на труд на всички работещи, съгл. изискванията на чл. 11, ал. 6 и 7 от Наредба №3 за условията и реда за осъществяване на дейността на СТМ. Анализът на здравното състояние се базира на данни от:

- резултатите от извършените предварителни и периодични медицински прегледи;
- информация за временната неработоспособност по данни от копия на болнични листи, предоставени от работодателя;
- информация за трайната неработоспособност по данни от работодателя и/или работещите;
- информация от регистрирани професионални болести по данни от работодателя и/или работещите;
- информация за трудовите злополуки по данни от работодателя и/или работещите.

Цели на анализа:

- да се установи общата и свързаната с условията на труд заболеваемост;
- да се установи нозологичната структура на заболеваемостта;
- да се установи относителният дял на ЧДБ лица -често и дълго боледували;
- да се интерпретира причинно-следствената връзка между показателите на заболеваемостта и установените рискови фактори сред работещите;
- да се направят изводи и препоръки.

С обобщени анализи са обхванати 318 фирми, с 12575 работещи, от тях 6932 жени.

Според броя на работниците анализирани фирми се разпределят както следва: 223 фирми с до 30 работещи; 72 фирми с 31 до 100 работещи; 23 фирми с над 100 работещи.

Абсолютният брой случаи на временна неработоспособност (по обработени първични болнични листове) е 5095 за наблюдаваната 2011 г. Броят на работещите с регистрирани заболявания за 2011 г. е 31109 (без данни за МБАЛ-Добрич към сектор „здравеопазване”). Общият брой загубени дни с временна неработоспособност е 84494 (общо за всички болнични листове – първични и продължения).

Забележка: за 107 малки фирми (с до 30 работещи) няма данни за брой загубени дни с временна неработоспособност поради болестност – по системи и общо – (такива не се изискват по Приложение №5 на Наредба №3).

Броят на случаите с временна неработоспособност (ВН) с продължителност до 3 дни е 666. Този брой не се изисква за фирми с до 30 работещи.

Честота на случаите с ВН, Честота на трудозагубите с ВН и Средна продължителност на 1 случай с ВН също не се изисква за фирми до 30 работещи.

В групата на често и дълго боледували работещи са носителите на хронични, социално-значими заболявания. Често и дълго боледувалите лица са съответно 151 и 948, за сравнение през 2010 г. са 183 и 682. Като причина за ЧДБЛ може да се изтъкнат следните заболявания по браншове:

- селско стопанство – злокачествени и доброкачествени новообразувания, болести на храносмилателна, дихателна, ендокринна, пикочо-полова система, нервна и сърдечно-съдова система, болести на опорно-двигателния апарат, очни заболявания, травми, херния и др.

- строителство – злокачествени новообразувания, болести на храносмилателна, дихателна, нервна и сърдечно-съдова система, травми, и др.;
- хранително-вкусова промишленост - злокачествени новообразувания, болести на храносмилателна, дихателна, пикочо-полова система, нервна и сърдечно-съдова система, болести на опорно-двигателния апарат, болести на кръвообращението, психични разстройства, херния и др.;
- съдебна власт – заплашващ аборт, злокачествени новообразувания, заболявания на дихателната и пикочо-полова система, болести на опорно-двигателния апарат и др.;
- услуги – патологии при бременност и раждане, заплашващ аборт, кръвотечение в ранна бременност, лейомиом, заболявания на дихателната система, пикочо-половата система, уши-нос-гърло и опорно-двигателния апарат, травми и др.;
- търговия с петролни продукти – злокачествени новообразувания, болести на храносмилателна, дихателна, нервна, сърдечно-съдова и опорно-двигателна система и др.;
- транспорт - патологии при бременност и раждане, болести на храносмилателна, дихателна, пикочо-половата система, сърдечно-съдова и опорно-двигателна система, травми и др.;
- сервизно обслужване на автомобили и техника - злокачествени и доброкачествени новообразувания и др.;
- обувна промишленост - патологии при бременност и раждане, болести на дихателна, пикочо-половата система, нервна и опорно-двигателна система, травми и др.;
- шивашка промишленост – патологии при бременност и раждане, злокачествени новообразувания, болести на храносмилателната, дихателната, ендокринната, нервната и опорно-двигателната система, артериална хипертония, сърдечно-съдови и инфекциозни заболявания, психични разстройства, кожни заболявания и др.;
- здравеопазване - патологии при бременност и раждане, злокачествени новообразувания, ОВИ, болести на храносмилателната, дихателната, ендокринната, нервната и опорно-двигателната система, артериална хипертония, сърдечно-съдови, травми и др.;
- образование- патологии при бременност и раждане, доброкачествени новообразувания, исхемична болест на сърцето, артериална хипертония, старческа катаракта, болести на храносмилателната, дихателната, ендокринната, нервната и опорно-двигателната система, рецидивиращо депресивно разстройство, вродени аномалии и др.

Брой регистрирани проф. болести – 1. Брой работещи с експертно решение на ТЕЛК за заболяване с трайна неработоспособност – 237, значително повече в сравнение с 2010 г., когато броят им е бил 168. Регистрирани трудови злополуки – 7 (при заетите в сферата на строителството, машиностроене/металообработване, производство на мебели, шивашка промишленост и здравеопазване). В сравнение с 2010 г. (11) броят на регистрираните трудови злополуки е малък.

В повечето фирми са осъществени профилактични медицински прегледи, съгласно Наредба № 3 на МЗ по предварително утвърдена програма от екип: терапевт, невролог, офталмолог, специалист УНГ, акушер – гинеколог, хирург, кожен. Извършени са клинични изследвания: ЕКГ, изследване на кръв и урина, ХЕА на работещите с ПРЗ, цитонамазки, рентген, аудиометрии, УЗД на млечни жлези и коремни органи и на щитовидна жлеза. Задължителните периодични медицински прегледи на работещите се извършват с оглед диагностициране на ранни форми на заболявания и разкриване на рискови фактори за възникване на социално - значими болести.

Честота на случаите с временна неработоспособност е отношението между броят на всички първични болнични листове (абсолютен брой случаи) и средносписъчния брой работещи по 100. Дава информация за всички новорегистрирани заболявания през годината.

Честота на трудозагубите с временна неработоспособност е отношението между абсолютен брой дни (от всички болнични листове) и средносписъчния брой работещи по 100. Дава информация за дните с временна неработоспособност, отнесени към 100 лица.

Анализът на структурата на заболяванията по системи показва следните заболявания:

По брой случаи на заболявания

- На първо място са заболяванията на дихателната система
- На второ място са заболяванията на нервната система
- На трето място- остри вирусни инфекции
- На четвърто място - заболяванията на пикочо-половата система
- На пето място – заболяванията на опорно-двигателния апарат
- На шесто място са заболяванията на храносмилателната система
- На седмо място са травмите
- На осмо място са заболяванията на сърдечно-съдовата система
- На девето – случаите на новообразувания

По брой загубени дни поради заболявания

- На първо място са загубените дни, поради новообразувания
- На второ място са загубените дни, поради заболявания на дихателната система
- На трето място са загубените дни, поради заболявания на нервната система
- На четвърто място са загубените дни, поради заболявания на опорно-двигателната система
- На пето място са загубените дни, поради заболявания на храносмилателната система
- На шесто място са загубените дни, поради заболяванията на пикочо-половата система
- На седмо място са загубените дни, поради травмите
- На осмо място са загубените дни, поради заболявания на сърдечно-съдовата система

В анализите е правена връзка между заболяемостта и условията на труд, давани се изводи и препоръки за подобряване здравословното състояние на работещите. Разгледана е възрастовата структура, трудовия стаж, професиите, заболяванията по възраст, трудов стаж, пол и професии и др. В 7 СТМ са спазени минималните изисквания към съдържанието на обобщените анализи съгл. Приложение № 5 от Наредба №3. В 1 СТМ за 20 фирми обобщеният анализ не е пълен, т. е. липсват частично данни, съгласно Приложение №5. Във връзка с анализирането на заболяемостта на работещите и необходимостта от допълнителна информация, е издадено предписание до съответната СТМ, което е изпълнено.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ЗДРАВΟΣЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА РАБОТЕЩИТЕ:

1. Да се повишава информираността на работещите за рисковете при работа и профилактичните мерки за защита.
2. Да се анализират професионалните вредности и риска от факторите на работната среда и трудовия процес, които при определени условия могат да доведат до увреждане на здравето.
3. Редовно провеждане на инструктажите съгл. изискванията на Наредба № РД – 07-2/2009г., съгласно изготвените заповеди от Работодателя.
4. Стриктно спазване на инструкциите по безопасност на труда при работа.
5. Системен контрол на здравословното състояние на работещите чрез регулярно провеждане на задължителните периодични профилактични медицински прегледи съгл. Наредба № 3/1987 г.
6. Новите работници да се приемат на работа след предварителен преглед и заключение от СТМ. Недопускане на работа лица с медицински противопоказания за съответния вид труд.
7. Да се осигурява редовно специално студозащитно работно облекло (с оглед намаляване на простудната заболяемост) на работниците, както и обувки с ергономично ходило.
8. Осигуряване на физиологични режими на труд и почивка съгл. изискванията на Наредба № 15 за условията, реда и изискванията за разработване и въвеждане на физиологични режими на труд и почивка по време на работа, ДВ бр. 54/1999 год. Осигуряване на адекватни почивки по време на кампании (за работещите в селското стопанство и др).
9. Редовно, своевременно осигуряване и задължително използване на ЛПС и работно облекло.